

Пенсії за віком на пільгових умовах

Особи, які працювали на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці або в окремих галузях виробництва, мають право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах.

Умови призначення таких пенсій визначено частинами першою – третьою статті 114 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Однією з основних умов для призначення пенсії за віком на пільгових умовах є:

- наявність певної тривалості страхового стажу, в тому числі в особливо шкідливих, особливо важких умовах праці та на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці, на підземних роботах або в окремих галузях виробництва.

Право на пенсію за віком на пільгових умовах мають працівники, зайняті повний робочий день:

✓ на підземних і відкритих гірничих роботах з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії, за списком робіт і професій, затверджених Кабінетом Міністрів України, незалежно від віку, якщо вони були зайняті на зазначених роботах не менше 25 років, а працівники провідних професій - за умови, що вони були зайняті на таких роботах не менше 20 років.

За наявності стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок та страхового стажу від 24 років до 25 років у чоловіків та від 19 років до 20 років у жінок, за кожний повний рік таких робіт, пенсійний вік (60 років) зменшується на один рік.

✓ на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці – за Списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць, після досягнення віку 50 років* та за наявності страхового стажу:

- для чоловіків – від 24 років до 25 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах;
- для жінок – від 19 років до 20 років, з них не менше 7 років 6 місяців на зазначених роботах.

** З 2015 року вік жінок підвищується поступово з 45 до 50 років в залежності від дати народження; у 2023 році право на пенсію мають жінки віком 49 років, які народилися у період з 01.10.1973 по 31.03.1974, та віком 49 років 6 місяців, які народилися у період з 01.04.1974 по 30.09.1974.*

Якщо працівник не відпрацював стільки часу в особливо шкідливих і особливо важких умовах праці, але набув не менше половини зазначеного стажу на таких роботах, пенсія на пільгових умовах призначається із зменшенням пенсійного віку:

- чоловікам – на 1 рік за кожний рік такої роботи;
- жінкам – на 1 рік 4 місяці за кожний рік такої роботи.

✓ на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці – за Списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць після досягнення 55 років** та за наявності страхового стажу:

- для чоловіків – від 29 років до 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначених роботах;
- для жінок – від 24 років до 25 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах.

Якщо працівник не відпрацював стільки часу в шкідливих і важких умовах праці, але набув не менше половини зазначеного стажу на таких роботах, пенсія на пільгових умовах призначається із зменшенням пенсійного віку:

- чоловікам – на 1 рік за кожні 2 роки 6 місяців такої роботи;

✓ в окремих галузях виробництва:

- чоловіки трактористи-машиністи, які були безпосередньо зайняті у виробництві сільськогосподарської продукції в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства не менш ніж 20 років, після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу від 29 років до 30 років;
 - жінки трактористи-машиністи, машиністи будівельних, шляхових і вантажно-розвантажувальних машин – після досягнення 55 років** і за наявності страхового стажу від 24 років до 25 років, з них не менше 15 років на такій роботі;
 - жінки, які працюють доярками (операторами машинного доїння), свинарками-операторами в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства після досягнення 55 років** при стажі зазначеної роботи не менше 20 років за умови виконання встановлених норм обслуговування;

- робітниці текстильного виробництва, зайняті на верстатах і машинах, - за списком виробництв і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України, - після досягнення 55 років** і за наявності стажу зазначеної роботи не менше 20 років;

- водії міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайняті у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв, після досягнення 55 років** та за наявності страхового стажу:

- для чоловіків – від 29 років до 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначених роботах;

- для жінок – від 24 років до 25 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах;

*** З 2015 року вік жінок підвищується поступово з 50 до 55 років в залежності від дати народження. У 2023 році право на пенсію мають жінки віком 54 років, які народилися у період з 01.10.1968 по 31.03.1969, та 54 років 6 місяців які народилися у період з 01.04.1969 по 30.09.1969.*

- жінки, які працюють у сільськогосподарському виробництві та виховали п'ятеро і більше дітей до 14-річного віку – незалежно від віку і трудового стажу.